

DECIZIE

17 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Ala Cobăneanu, Luiza Gafton
Ion Druță, Nina Vascan

examinând recursurile declarate de Vladimir Prohorov și reprezentantul Ministerului Justiției, Constantin Cachița împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 septembrie 2017,

adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Vladimir Prohorov împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Primăria municipiului Chișinău, executorul judecătoresc George Boțan și Oleg Ungureanu cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, –

c o n s t a t ă

La 28 august 2016, Vladimir Prohorov a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

În motivarea acțiunii menționează că, prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 24 octombrie 1997, bunica sa Prohorov Natalia Petru a fost recunoscută ca victimă a represiunilor politice din Republica Moldova, care au avut loc între anii 1940-1949.

Ulterior, prin decizia Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000, s-a recunoscut după tatăl său Gheorghe Prohorov dreptul de proprietate asupra apartamentelorXXXXX. Suplimentar s-a dispus evacuarea Tamarei Luchianov, Serghei Luchianov și Nataliei Luchianov, împreună cu toți membrii minori ai familiei, din apartamentulXXXXX, cu acordarea unei alte încăperi de locuit; precum și evacuarea lui Serghei Micleușan, Verei Micleușan și Ghenadie Micleușan, cu toți membrii minori ai familiei, din apartamentulXXXXX, cu acordarea unei alte încăperi de locuit. Totodată, s-a obligat Primăria mun. Chișinău să acorde familiilor Luchianov și Micleușan alte încăperi de locuit în legătură cu evacuarea, care trebuie să corespundă cerințelor sanitare și tehnice și să se afle în raza mun. Chișinău. După

rămânerea definitivă a deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000, la cererea tatălui său Gheorghe Prohorov, s-a eliberat titlul executoriu nr. 2-344/98 din 04 aprilie 2000.

Sușține reclamantul că, la 26 septembrie 2004, tatăl său Gheorghe Prohorov a decedat, iar în temeiul Certificatelor de moștenitor testamentar nr. 790 și 793 din 11 februarie 2005, a devenit proprietarul apartamentelorXXXXX, înregistrat la OCT Chișinău, care au fost înregistrate la OCT Chișinău.

Afirmă că, tatăl său Gheorghe Prohorov, iar după decesul acestuia, nemijlocit el s-a adresat de nenumărate ori Primăriei mun. Chișinău, Preturii sectorului Buiucani, Direcției Generale Localiv-Comunală și Amenajare, Departamentului de executare din cadrul Ministerului Justiției, Procuraturii municipiului Chișinău, însă, până în prezent decizia Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000 nu a fost executată.

Suplimentar a menționat faptul că, prin hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 05 februarie 2013 s-a constatat faptul încălcării pe parcursul anilor 2000-2012 a dreptului lui Vladimir Prohorov la executare în termen rezonabil a actului judecătoresc de dispoziție irevocabil și s-a încasat din contul bugetului de stat în beneficiul acestuia suma de 15 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral.

De asemenea, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2015, s-a casat hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 08 iunie 2015 și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a constatat faptul încălcării, pe parcursul anilor 2012-2015, a dreptului lui Vladimir Prohorov la executare în termen rezonabil a actului judecătoresc de dispoziție irevocabil și s-a încasat din contul bugetului de stat în beneficiul acestuia suma de 15000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral.

Astfel, prin prisma art. 123 din Codul de procedură civilă, circumstanțele invocate supra, inclusiv și faptul neexecutării hotărârii judecătorești irevocabile nu necesită a fi probate.

În acest sens, invocă faptul că, prin neexecutarea deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000 îi sunt grav încălcate drepturile sale de proprietate asupra apartamentelorXXXXX, deoarece nu poate să dispună de ele și nu are posibilitatea să locuiască în acestea împreună cu familia, însă este obligat să achite impozitul pe aceste bunuri imobile.

În altă ordine de idei, susține că din cauza inacțiunii persoanelor cu funcții de răspundere din Primăria mun. Chișinău, în calitate de proprietar al apartamentelor indicate, nu are posibilitate să le dea în locațiune, circumstanță care-i cauzează un prejudiciu manifestat prin beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

Relevă că, în conformitate cu datele de la bursa imobiliară „Lara”, valoarea medie a chiriei anuale a apartamentelor XXXXX constituie suma de 953 000 de lei.

Astfel, având în vedere că prin neexecutarea hotărârii de judecată, nici tatăl său, nici el nu au obținut în perioada anilor 2000 – 2015 chiria în valoare totală maximă de 953 000 de lei, aceasta urmează a fi compensată din contul statului ca venit ratat.

Solicită admiterea acțiunii, a încasa din contul statului prejudiciul cauzat în mărime de 953 000 de lei, cu titlu de venit ratat; compensarea din contul pârâtului a tuturor cheltuielilor de judecată, inclusiv cheltuielile pentru serviciile acordate de bursa imobiliară „Lara” în mărime de 1 200 de lei și 2 400 de lei.

Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 14 noiembrie 2016 (f.d. 64¹) s-au atras în proces în calitate de intervenienți accesorii Primăria municipiului Chișinău și executorii judecătorești George Boțan și Oleg Ungureanu.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 14 decembrie 2016 (f.d.115, 121-127) s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată a lui Vladimir Prohorov împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Primăria municipiului Chișinău, executorul judecătoresc George Boțan și Oleg Ungureanu cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

În consolidarea soluției adoptate, prima instanță a reținut că, sarcina probațiunii existenței, precum și a mărimii venitului ratat revine reclamantului, care trebuie să demonstreze că ar fi putut și trebuit să obțină anumite venituri, dar nu le-a obținut. Astfel, trebuia să dovedească legătura causală între încălcarea drepturilor sale prin neexecutarea hotărârii judecătorești și pagubele cauzate, precum și mărimea acestora.

Prin urmare, solicitând repararea venitului ratat, urma să dovedească mărimea beneficiului care nu a fost obținut din cauza încălcării obligației, precum și legătura causală dintre neexecutare și venitul ratat, fiind important la calcularea mărimii venitului ratat de stabilit că ar fi trebuit de obținut în condițiile normale ale circuitului civil. Or, reclamantul poate să valorifice dreptul său la despăgubire numai cu bună-credință, nefiind admisibilă îmbogățirea fără justă cauză.

În această ordine de idei, prima instanță a conchis că, reclamantul trebuie să dovedească posibilitatea obiectivă, reală și nu închipuită a obținerii venitului ratat, luând în considerare conjunctura dintre cererea și oferta pieței, concurența, existența resurselor materiale, demonstrând că ar fi putut și ar fi trebuit să obțină veniturile ratate în mărime de 953 000 de lei, din eventuala închiriere a apartamentelor de care nu poate dispune.

A opinat instanța inferioară că poate fi revendicat prejudiciul material cauzat prin deteriorarea situației financiare a reclamantului în rezultatul unui anumit fapt ilegal ce s-a produs, însă care a existat înaintea acestui fapt ilegal.

Or, nu se poate pretinde compensarea venitului ratat în situația în care o persoană nu a obținut vreodată acest venit, respectiv trebuie să existe probe pertinente că reclamantul a obținut anterior venitul, pierderea căruia o pretinde în prezent.

În condițiile speței, reclamantul nu a probat faptul deteriorării situației sale financiare ca rezultat al neexecutării deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000, dar a invocat mai degrabă caracterul presupus al unor pierderi financiare, respectiv nu poate fi compensat un prejudiciu pe care nu l-a suferit în realitate, deoarece prejudiciul material pretins sub forma venitului ratat, se bazează exclusiv pe certificatele bursei imobiliare „Lara”, care a calculat valoarea maximă a chiriei anuale, circumstanță care contravine ipotezelor relevate.

Astfel, prima instanță a conchis că, pretenția revendicată de reclamant privind încasarea venitului ratat în mărime de 953 000 de lei nu atinge gradul de certitudine necesar, reprezentând în esență o eventuală anticipare a unui posibil venit de realizat, motiv pentru care a fost apreciat ca fiind speculativă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 septembrie 2017 (f.d. 179, 180-186) s-a admis parțial apelul declarat de Vladimir Prohorov, s-a casat hotărârea

Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău din 14 decembrie 2016 și s-a emis o nouă hotărâre, prin care s-a admis parțial acțiunea, s-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Vladimir Prohorov suma de 322540 de lei, cu titlu de prejudiciu material sub forma venitului ratat pentru perioada iulie 2011 – august 2016, cauzat în urma neexecutării în termen rezonabil a deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000. În rest, pretențiile înaintate de Vladimir Prohorov s-au respins ca nefondate.

Întru fortificarea poziției sale, instanța de apel a notat că, pretențiile înaintate de Vladimir Prohorov cad sub incidența Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Or, în baza certificatelor de moștenitor testamentar nr. 793 și nr. 790 din 11 februarie 2005, Vladimir Prohorov a dobândit dreptul de proprietate asupra apartamentelorXXXXX. Astfel, prin neexecutarea hotărârii deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000, acesta nu-și poate realiza dreptul de proprietate asupra acestor bunuri imobile, deoarece în acestea continue să locuiască familiile care urmau a fi evacuate în baza deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000.

Distinct circumstanțelor stabilite, instanța de apel a apreciat ca fiind calculate incorect sumele pretinse de Vladimir Prohorov cu titlu de prejudiciu material sub forma venitului ratat cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, și respectiv prin imposibilitatea exercitării dreptului de proprietate sub toate formele prevăzute de lege, inclusiv prin imposibilitatea de a da în locațiune aceste bunuri imobile.

La acest capitol, instanța inferioară a remarcat că acțiunea în speță este înaintată în temeiul Legii nr.87 din 21 aprilie 2011, care este pusă în aplicare începând cu data de 01 iulie 2011 și care nu are caracter retroactiv. Respectiv, Vladimir Prohorov este îndreptățit să pretindă repararea prejudiciului doar pentru perioada ulterioară intrării în vigoare a legii pe care își întemeiază pretențiile, adică pentru perioada calculată din data de 01 iulie 2011 până la data adresării în instanța de judecată – 26 august 2016.

Astfel, reieșind din informația prezentată de bursa imobiliară „Lara” privind costul mediu anual al chiriei apartamentelor nr. 3 și nr. 6 din str. Șciusev, 141, mun.Chișinău, pentru perioada iulie 2011 – august 2016, Vladimir Prohorov a ratat un venit în mărime totală de 322 540 de lei, ca urmare a imposibilității dării în locațiune, imposibilitate generată de neexecutarea în termen rezonabil a deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000.

La 17 octombrie 2017, Vladimir Prohorov a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 septembrie 2017, solicitând admiterea recursului, cu modificarea deciziei recurate prin majorarea sumei încasate cu titlu de compensare a prejudiciului material sub forma de venit ratat de la suma de 322 540 de lei la suma de 953 000 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 1 200 de lei și 2400 de lei, pentru serviciile acordate de bursa imobiliară „Lara” (f.d. 191-194).

În motivarea recursului menționează că, instanța de apel eronat a ajuns la concluzia că Vladimir Prohorov este îndreptățit de a pretinde repararea prejudiciului doar pentru perioada ulterioară intrării în vigoare a Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, și anume începând cu data de 01 iulie 2011. Or, prin hotărârea Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău din 05 februarie 2013 și decizia Curții de Apel Chișinău din 29

septembrie 2015 s-a constatat faptul încălcării dreptului său la executare în termen rezonabil a deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000 pentru perioada anilor 2000-2012 și respectiv 2012-2015, reparându-se din contul bugetului național de stat prejudiciul moral ce i-a fost cauzat prin încălcarea acestui drept.

Astfel, consideră că, la soluționarea diferendului, instanța de apel nu a luat în considerație prin prisma art. 123 din Codul de procedură civilă circumstanțele constatate prin hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 05 februarie 2013 și decizia Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2015.

La 16 noiembrie 2017, reprezentantul Ministerului Justiției, Constantin Cachița a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 septembrie 2017, solicitând casarea deciziei recurate, menținerea hotărârii primei instanțe (f.d. 197-202).

În motivarea recursului a reiterat circumstanțele de fapt ce țin de fondul cauzei și a invocat că, instanța de apel a interpretat eronat și a încălcat normele de drept material incidente speței, precum și a dat o apreciere arbitrară probelor.

În acest sens menționează că, instanța inferioară a neglijat faptul că anterior, prin hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 05 februarie 2013 și decizia Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2015, Vladimir Prohorov a fost despăgubit pentru neexecutarea deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000.

Totodată, în speță, este important faptul că prin decizia Curții Europene a Drepturilor Omului din 21 octombrie 2014 a fost declarată inadmisibilă o cerere analogică a lui Vladimir Prohorov (cererea nr. 21040/06).

Mai mult decât atât, susține că soluția instanței de apel este neîntemeiată și dictată de interpretare eronată a legii materiale ce guvernează pretențiile formulate de Vladimir Prohorov. Or, prin prisma jurisprudenței CtEDO, pretinsul prejudiciu material sub forma venitului ratat este o pretenție speculativă și nu are o motivare suficientă pentru a determina încasarea acestuia din bugetul de stat.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2017 s-au considerat admisibile recursurile declarate de Vladimir Prohorov și reprezentantul Ministerului Justiției, Constantin Cachița împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 septembrie 2017.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile declarate de Vladimir Prohorov și de reprezentantul Ministerului Justiției, Constantin Cachița urmează a fi admise, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 07 septembrie 2017 și hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 14 decembrie 2016, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii, din motivele relevate infra.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral

sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărîre.

Ab initio, instanța de recurs consideră oportun de a evoca că, Înalta Curte Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CtEDO) a cerut *inter alia* statelor să instituie la nivel național un mecanism pentru remedierea persoanelor afectate de neexecutarea hotărârilor judecătorești privind acordarea spațiului locativ.

În acest scop, legiuitorul a adoptat Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Articolul 2 din Legea nominalizată prescrie în alineatul (1) și (2) că, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Sarcina nemijlocită de aplicare a prevederilor dispozițiilor legii enunțate prin stabilirea mărimii reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea drepturilor susmenționate le revine instanțelor de judecată în fiecare caz individual.

Materialele cauzei dedusă judecății atestă că, prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău din 24 octombrie 1997 (f.d. 19), Prohorov Natalia Petru a fost recunoscută ca victimă a represiunilor politice din Republica Moldova, care au avut loc între anii 1940-1949.

Prin decizia Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000 (f.d. 20-23) s-a recunoscut după Gheorghe Prohorov dreptul de proprietate privată asupra apartamentelorXXXXX; s-a dispus evacuarea Tamarei Luchianov, Serghei Luchianov și Nataliei Luchianov, împreună cu toți membrii minori ai familiei, din apartamentulXXXXX, cu acordarea unei alte încăperi de locuit; evacuarea lui Serghei Micleușan, Verei Micleușan și Ghenadie Micleușan, cu toți membrii minori ai familiei, din apartamentulXXXXX, cu acordarea unei alte încăperi de locuit. Totodată, s-a obligat Primăria mun. Chișinău să acorde familiilor Luchianov și Micleușan alte încăperi de locuit în legătură cu evacuarea, care trebuie să corespundă cerințelor sanitare și tehnice și să se afle în raza mun. Chișinău.

Din conținutul Certificatelor de moștenitor testamentar nr. 790 și 793 din 11 februarie 2005 rezultă că după decesul lui Gheorghe Prohorov, proprietar al apartamentelorXXXXX, a devenit Vladimir Prohorov.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 05 februarie 2013 (f.d.9-12 recto-verso), menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 aprilie 2013 (f.d. 13-15 recto-verso) s-a constatat faptul încălcării dreptului lui Vladimir Prohorov la executare în termen rezonabil a actului judecătoresc de dispoziție irevocabil, s-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului

Finanțelor, în beneficiul lui Vladimir Prohorov suma de 15 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral și suma de 350 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată, în rest acțiunea fiind respinsă ca nefondată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2015 (f.d. 16-18 recto-verso), irevocabilă prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 20 ianuarie 2016 (f.d. 204-207) s-a admis apelul declarat de către Vladimir Prohorov, s-a casat hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 08 iunie 2015 și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a admis parțial acțiunea; s-a constatat faptul încălcării dreptului lui Vladimir Prohorov la executarea în termenul rezonabil a actului judecătoresc irevocabil; s-a încasat din contul bugetului de Stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Vladimir Prohorov suma de 15 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral; în rest acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Verificând legalitatea deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 septembrie 2017 și a hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 14 decembrie 2016, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție desprinde că din conținutul acesteia nu se certifică în mod clar substanța hotărârii judecătorești, circumstanță care a succedat adoptarea unei soluții cu încălcarea normelor de drept material, astfel încât partea motivată fiind în contradicție cu dispozitivul pronunțat.

În debut, instanța de recurs consideră necesar de a învedera că, în doctrina de specialitate, acțiunea civilă este definită ca ansamblul mijloacelor procesuale consacrate și garantate, pentru apărarea prin intermediul instanței de judecată în ordinea stabilită de lege a dreptului subiectiv prezumat încălcat sau prezumat contestat. Acțiunea civilă constă din trei elemente interdependente: obiectul, temeiul și părțile acțiunii.

Obiectul acțiunii civile îl formează pretențiile reclamantului față de pârât, adresate instanței de judecată în scopul apărării propriilor drepturi și care reies din raportul material-litigios și în privința cărora instanța de judecată urmează să se expună prin hotărâre.

Prin urmare, instanței de judecată îi revine o deosebită atenție de a determina raportul material-litigios dintre părți întru constatarea corectă a specificului obiectului acțiunii civile și temeiului acesteia.

Subsecvent identificării raporturilor dintre părți, instanța de judecată urmează să stabilească obiectul probațiunii în cauza dedusă judecătii, circumstanță care presupune în sine conturarea faptelor juridice prin care se justifică pretențiile și obiecțiile părților și fără de care este imposibilă soluționarea justă a litigiului.

Din conținutul revendicărilor formulate de către Vladimir Prohorov în cererea de chemare în judecată, Colegiul taxează că obiectul acțiunii civile în speță îl constituie repararea prejudiciului material sub formă de venit ratat în mărime de 953000 de lei, cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000 și care cu titlu de consecință a creat imposibilitatea acestuia de a dispune de apartamenteleXXXXX, ce-i aparțin cu drept de proprietate, ca urmare a neexecutării; precum și compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 1 200 de lei și 2 400 de lei.

Analizând minuțios suportul probator prezent la materialele cauzei, instanța de recurs constată că prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 05

februarie 2013 (f.d. 9-12 recto-verso), menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 aprilie 2013 (f.d. 13-15 recto-verso) și prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2015 (f.d. 16-18 recto-verso), devenită irevocabilă prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 20 ianuarie 2016 (f.d. 204-207) s-a constatat faptul încălcării dreptului lui Vladimir Prohorov la executare în termen rezonabil a deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000 pentru perioada anilor 2000-2012 și respectiv 2012-2015, reparându-se din contul bugetului național de stat prejudiciul moral ce i-a fost cauzat prin încălcarea acestui drept.

Astfel, Colegiul opinează că, în speță, Vladimir Prohorov este degrevat de sarcina demonstrării faptului că, decizia Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000 nu a fost executată în perioada anilor 2000-2015, iar cu titlu de consecință de a intra *de facto* în proprietatea apartamentelorXXXXX, circumstanță care la lipsit de posibilitatea de a-și exercita toate atributele dreptului de proprietate asupra acestor bunuri imobile, și anume de a poseda, a folosi și a dispune după bunul plac de bunurile care-i aparțin. Circumstanțele date fiind constatate prin hotărârea Judecătorei Buiucani, mun.Chișinău din 05 februarie 2013, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 aprilie 2013 și prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2015, menținută prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 20 ianuarie 2016, iar în conformitate cu art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o pricină civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă pricina și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte pricini civile la care participă aceleași persoane.

În condițiile speței, Colegiul apreciază dreptul de proprietate a lui Vladimir Prohorov asupra apartamentelor XXXXX ca fiind unul iluzoriu, deoarece nu reunește toate atributele unui drept de proprietate: *jus possidendi*, *jus utendi et jus frudendi*, și *jus disponendi*, garantat de art. 315 alin.(1) din Codul civil. Astfel, acesta fiind proprietar al acestor bunuri imobile și achitând impozitul pe bunurile imobiliare (f.d. 29-32), nu poate dispune de ele după bunul său plac.

Urmează a fi notat faptul că, specificul dreptului de proprietate este faptul că împuternicirile proprietarului au un caracter independent și nu se bazează pe dreptul altor persoane.

Prin urmare, este just de a conchide că neexecutarea deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000 creează impedimente grave lui Vladimir Prohorov de a poseda, folosi și dispune în exclusivitate, în *plena potestas* și după bunul său plac de apartamenteleXXXXX, ce-i aparțin cu drept de proprietate, inclusiv prin darea în locațiune a acestora, circumstanță care, în esență, a generat suportarea de către acesta a unor pierderi sub forma venitului ratat.

Or, conform art. 14 alin. (1) și (2) din Codul civil, persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel. Se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

Aplicabile speței sunt raționamentele CtEDO exprimate în cauze similare, în care se menționează că reclamantii ar trebui să dovedească prejudiciul material pentru care solicită compensații și că nu pot primi despăgubiri pentru prejudicii pe care nu le-au suferit (*Treial v. Estonia*, decizia din 02.12.2003; *Lisiak v. Polonia*, decizia din 05.11.2002).

Înalta Curte a remarcat că pretenția cu privire la prejudiciul material sub forma venitului ratat trebuie să fie convingătoare și nu speculativă, cu riscul aplicării celei mai puțin convenabile metode pentru reclamant (*Popov nr.1 v. Moldova*, satisfacția echitabilă, 2006, § 12).

Corelând ipoteza relevantă, instanța de recurs ajunge la concluzia că, deși instanța de apel corect a stabilit că Vladimir Prohorov este îndreptățit de a i se repara prejudiciul material sub forma venitului ratat cauzat prin neexecutarea deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000 și cu titlu de consecință lipsirea acestuia de posibilitatea de a dispune independent de bunurile ce-i aparțin, totuși nu a identificat corect perioada pentru care acesta are dreptul de a i se compensa aceste pierderi.

La caz, Colegiul notează dispozițiile articolului 267 alin. (1) din Codul civil prescriu că termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Astfel, legislatorul a instituit prescripția extinctivă în scopul asigurării unei stabilități în raporturile juridice dintre părți și evitarea incertitudinii pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, derulează și se modifică o complexitate de relații dintre părți sub egida unor norme de drept distincte, iar examinarea unei acțiuni depusă în afara termenului legal constituie o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și respectiv, o soluție inadmisibilă în conjunctura ordinii de drept naționale.

În această ordine de idei, este neîntemeiată și reprehensibilă concluzia instanței de apel, precum că Vladimir Prohorov este îndreptățit să pretindă repararea prejudiciului pentru perioada ulterioară intrării în vigoare a Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, adică pentru perioada calculată din data de 01 iulie 2011, momentul intrării în vigoare a Legii, și până la 26 august 2016 data înaintării acțiunii. Or, prin prisma dispozițiilor art. 267 alin. (1) din Codul civil, perioada de timp pentru care Vladimir Prohorov poate pretinde compensarea venitului ratat este de trei până la momentul depunerii cererii de chemare în judecată.

Respectiv, ținând cont de faptul că reclamantul a depus cererea de chemare în judecată la 26 august 2016, acestuia îi poate fi compensat prejudiciul material sub forma venitului ratat prin neexecutarea deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000 pe o perioadă de până la 36 de luni anterior înaintării acțiunii, adică pentru intervalul de timp 26 august 2013 – 26 august 2016.

Distinct celor constatate, din sensul revendicărilor formulate de Vladimir Prohorov în cererea de chemare în judecată rezultă indubitabil că acesta pretinde la repararea prejudiciului cauzat până în anul 2015, perioadă pentru care i s-a constatat încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000.

Se deduce că, în speță, intervalul de timp pentru care urmează a compensa venitul ratat lui Vladimir Prohorov, prin imposibilitatea de a dispune de

apartamentele XXXXX este de la 26 august 2013 până la ora 24 a ultimei zi a anului 2015.

Continuând șirul logic al conjuncturii relevate, Colegiul consideră oportun de a evoca faptul că din conținutul notei-informative prezentate de bursa imobiliară „Lara” cu privire la valoarea medie a chiriei anuale a unui apartament cu trei odăi, similar apartamentului XXXXX, pentru perioada ianuarie 2013 – decembrie 2013 constituie: 34 110 – 44 150 de lei, ceea ce constituie o medie anuală de 39 130 de lei; per lună 3 260,80 de lei și 107,20 de lei per zi; pentru perioada ianuarie 2014 – decembrie 2014 constituie: 36 890 – 45 830 de lei, ceea ce constituie o medie anuală de 41 360 de lei; pentru perioada ianuarie 2015 – decembrie 2015 constituie: 37 510 – 46 890 de lei, ceea ce constituie o medie anuală de 42 200 de lei (f.d. 38).

Corelând ipoteza relevată, Colegiul ajunge la concluzia că pentru lipsirea lui Vladimir Prohorov de posibilitatea de a dispune după bunul plac de apartamentul XXXXX, acestuia urmează să i se compenseze venitul ratat în sumă totală de 97 247 de lei, compus din: pentru luna august 2013 suma de 643,20 de lei (6 zile * 107,20 de lei); pentru lunile septembrie, octombrie, noiembrie și decembrie 2013 câte 3 260,80 de lei lunar; pentru anul 2014 suma de 41 360 de lei; și pentru anul 2015 suma de 42 200 de lei.

Totodată, conform notei-informative prezentată de bursa imobiliară „Lara” cu privire la valoarea medie a chiriei anuale a unui apartament cu două odăi, similar apartamentului XXXXX, pentru perioada ianuarie 2013 – decembrie 2013 constituie: 19 060 – 26 090 de lei, ceea ce constituie o medie anuală de 22 575 de lei; per lună 1 881,25 de lei și 61,85 de lei per zi; pentru perioada ianuarie 2014 – decembrie 2014 constituie: 20 120 – 27 950 de lei, ceea ce constituie o medie anuală de 24 035 de lei; pentru perioada ianuarie 2015 – decembrie 2015 constituie: 21 100 – 28 130 de lei, ceea ce constituie o medie anuală de 24 615 (f.d. 39).

Astfel, pentru lipsirea lui Vladimir Prohorov de posibilitatea de a dispune după bunul plac de apartamentul XXXXX, acestuia urmează să i se compenseze venitul ratat în sumă totală de 56 546,10 de lei, compus din: pentru luna august 2013 suma de 371,1 de lei (6 zile * 61,85 de lei); pentru lunile septembrie, octombrie, noiembrie și decembrie 2013 câte 1 881,25 de lei per lună; pentru anul 2014 suma de 24 035 de lei; și pentru anul 2015 suma de 24 615 de lei.

În consecvența logicii expuse, Colegiul ajunge la concluzia că pentru lipsirea lui Vladimir Prohorov de posibilitatea de a dispune după bunul plac de apartamentele XXXXX, acestuia urmează a-i fi reparat prejudiciul material, sub forma compensării venitului ratat în sumă totală de 153793,10 de lei (97 247 de lei + 56 546,10 de lei).

Accesorium sequitur principale instanța de recurs notează că articolul 94 din Codul de procedură civilă statuează în alineatul (1) că, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Articolul 90 din Codul de procedură civilă prevede lista exhaustivă a cheltuielilor ce se consideră de judecare a pricinii, și anume: a) sumele plătite martorilor, interpreților, experților și specialiștilor; b) cheltuielile de efectuare a

cercetărilor la fața locului; c) cheltuielile de înștiințare și chemare a părților în judecată; d) cheltuielile de transport și de cazare suportate de părți și de alți participanți la proces în legătură cu prezentarea lor în instanță; e) cheltuielile suportate de cetățenii străini și de apatrizi în legătură cu plata interpretului dacă tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte nu prevăd altfel; f) cheltuielile de căutare a pîrîtului; g) cheltuielile de efectuare a expertizei; h) cheltuielile de executare a actelor judiciare; i) cheltuielile de asistență juridică; j) cheltuielile de declarare a insolvenței; k) compensațiile pentru timpul de muncă pierdut; l) alte cheltuieli necesare, suportate de instanță și de participanții la proces.

La caz, urmează a fi menționat că, din conținutul facturilor fiscale seria JB număr 0303108 din 25 august 2011 (f.d. 37) și seria JB număr 3178927 din 08 decembrie 2015 (f.d. 41), precum și bonurilor fiscale din 25 august 2011 (f.d. 36) și respectiv din 01 decembrie 2015 (f.d. 41) rezultă că, Vladimir Prohorov a achitat bursei imobiliare „Lara” societate cu răspundere limitată suma de 2 400 de lei, și respectiv 1 200 de lei, întru acordarea serviciilor de evaluare a costului mediu a chiriei anuale a apartamentelorXXXXX.

Prin urmare, având în vedere că, s-a constatat temeinicia parțială a acțiunii, prin prisma art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, lui Vladimir Prohorov urmează a-i fi compensate și cheltuielile de judecată, sub forma evaluărilor efectuate de bursa imobiliară „Lara” societate cu răspundere limitată în sumă totală de 3 600 de lei.

Așadar, coroborând circumstanțelor constatate și expuse supra, Colegiul ajunge la concluzia că memoriul deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 septembrie 2017 nu certifică în mod clar substanța și legalitatea hotărârii judecătorești pronunțate, deoarece se bazează pe interpretare eronată a normelor de drept material ce guvernează litigiul, precum și pe neelucidarea tuturor circumstanțelor relevante speței, criteriu care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, inclusiv temeiurilor și pretențiilor care au generat apariția litigiului și determinarea legii care urmează a fi aplicată.

Este evident că constatările instanței de apel nu conțin o argumentare clară, bazată pe norme legale care guvernează raportul litigios și pe suportul probator administrat și cercetat în cadrul cercetării judecătorești, din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise.

Cu titlu de consecință, ținând cont de memoriul expus supra și de faptul că instanța de apel a emis o decizie neîntemeiată, dictată de concluzii nemotivate, neelucidarea tuturor circumstanțelor pertinente speței și interpretare eronată a cadrului legal incident speței, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității admiterii recursurilor declarate de Vladimir Prohorov și reprezentantul Ministerului Justiției, Constantin Cachița, casării integrale a deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 septembrie 2017 și hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 14 decembrie 2016, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), art. 445 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, –

Se admit recursurile declarate de Vladimir Prohorov și reprezentantul Ministerului Justiției, Constantin Cachița.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 07 septembrie 2017 și hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 14 decembrie 2016, adoptate în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Vladimir Prohorov împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Primăria municipiului Chișinău, executorul judecătoresc George Boțan și Oleg Ungureanu cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată a lui Vladimir Prohorov împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Primăria municipiului Chișinău, executorii judecătorești George Boțan și Oleg Ungureanu cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Se încasează din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Vladimir Prohorov suma de 153 793,10 lei cu titlu de reparare a prejudiciului material cauzat sub forma venitului ratat pentru neexecutarea deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000.

Se încasează din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Vladimir Prohorov suma de 3 600 de lei, cu titlu de compensare a cheltuielilor de judecată ce țin de evaluarea efectuată de bursa imobiliară „Lara”.

În rest, acțiunea se respinge ca fiind neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Luiza Gafton

Ion Druță

Nina Vascan